

Za zadovoljevanje večine skupnostnih potreb narodu zagotavlja lastna državna oblast. Za zadovoljevanje nekaterih širših potreb, ki niso kulturno specifične, stopajo narodi v medsebojno pogodbeno povezavo, v smislu katere nastajajo skupne večnarodne zveze in ustanove, katerih pristojnosti, sestava in poslovanje se razvijajo v pogodbeno določenih okvirih.

Ciril A. Zebot

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Novejši družbeni in politični razvoj v Jugoslaviji se giblje v smeri naraščajočega pritiska za uveljavljanje izvirne suverenosti republik. Pritisk v tej smeri je zaradi izrazitih kulturnih posebnosti ter kričečega gospodarskega izkoriščanja in zaposlavljanja poseben močan in vztrajen v Sloveniji. Ta razvoj narekuje tudi Slovencem v svetu, da podprejo novo slovensko državno in demokratično uveljavljanje.

Ciril A. Zebot

LETNIK XXVI — VOLUME XXVI

Julij-Avgust 1975

Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada.

Številka 7—8 — Number 7—8

OBSEŽNA ŠTUDIJA O RABI NEURADNIH JEZIKOV V KANADI

Federalna vlada je plačala stroške obsežne študije o neuradnih jezikih v Kanadi. Študija je bila dejansko omejena samo na 10 narodnostnih skupin, ki predstavljajo najštevilnejše etnične skupine v Kanadi (Nemci, Italijani, Ukrajinci, Nizozemci, Skandinavci, Poljaki, Madžari, Grki, Kitajci in Portugalski). Vprašalne pole so bile razdeljene samo v petih največjih mestih (Montreal, Toronto, Winnipeg, Edmonton in Vancouver). Študija je na razpolago pri Information Canada.

Kljub obsežnosti ima študija svoje omejitve. V njej so zastopani predvsem nedavni priseljenci in samo predstavniki etničnih skupin, ki živijo v velikih mestih. Tudi je vprašanje, če je možno smatrati skandinavce za enotno etnično skupino. Kljub temu imamo sedaj v Kanadi na razpolago podatke za vprašanja, ki jih družboslovne študije doslej niso preučevale v podrobnostih.

Raziskava je dognala, da obstajajo znatne razlike med posameznimi etničnimi skupinami v Kanadi in da je oznaka "tretja sila" samo negativna oznaka,

namreč oznaka za Kanadčane, ki niso po izvoru niti Angleži niti Francozi. Kar je še bolj zanimivo, je ugotovitev, da so si nekatere etnične skupine sicer podobne po nekaterih značilnostih, toda iste skupine se znatno razlikujejo v drugih.

Na splošno se je izkazalo, da je znanje domačega jezika v veliki meri odvisno od generacije. Priseljenci, ki so prišli v Kanado kot odrasli, seveda najbolj obvladajo materinsko. Znanje ni raba jezika se znatno znižata še pri tistih, ki so bili rojeni v Kanadi ali pa so prišli v Kanado predno so začeli obiskovati šole. Kljub temu, da znanje in raba jezika upadeta z generacijami pri vseh skupinah, je postopek pri nekaterih hitrejši, pri drugih počasnejši. Vse skupine, čeprav so tudi tukaj razlike v meri, polaganju

važnosti na ohranitev materinske kot sestavnega dela etnične dediščine. Tretja generacija se mora učiti etničnega jezika že kot tujega jezika. Skupna naseljevala v določenih predelih mest kot tudi prisotnost cerkva in cerkvenih organizacij, narodnostnih organizacij in trgovin, profesionalcev in dru-

gih služnosti v domačem jeziku pospešujejo tako rabo jezika kot tudi daljšo ohranitev jezika po generacijah. Radijski in televizijski programi, v kolikor obstajajo, so tudi velika opora življenjski etnični jezikov. Posebno vlogo igrajo šole za etnične jezike, ki so mnogokrat povezane z verskimi skupinami ali etničnimi organizacijami, toda zadnje čase jim nudi prostor v večji meri tudi javni šolski sestav.

Ker upada raba etničnega jezika z dobo bivanja v Kanadi ter z novimi generacijami, bodo mnoge etnične skupine začele čutili pomanjkanje narodnikov in bralcev za etnični tisk, če se ustavi pritok naseljenec njihove skupine.

Študija je pokazala, da je med skupinami, ki so bile predmet raziskave, velika želja, da se ohrani raba maternih jezikov etničnih skupin in to tudi pri tistih, ki sami več ne obvladajo jezika. Komaj 10% je izrazilo mnenje, da je podpora prizadevanju za ohranitev etničnih jezikov nekoliko ali močno nezaželena. Veliko število oseb smatra ohranitev jezika za važno tako kot pogoj

medsebojnega občevanja kot tudi kot pomoč skupinam, da obranijo lastno integriteto in živo kulturo.

Starsi so pretežno mnenja, da je dobro za otroke, da se nauče etničnega jezika. Kot glavni pripomoček za to vidijo v etničnih šolah, mnogi pa vidijo glavno odgovornost za učenje jezika pri starših. Mnogi naglašajo, da morajo temu namenu služiti tudi javne šole, zlasti v nižjih razredih (to je seveda praktično možno le v primeru številnih etničnih skupin, ki so goste naseljene, tako da predstavljajo njihovi otroci znaten del šolskega prebivalstva).

Celotno besedilo poročila *Non-official Languages: A Study in Canadian Multiculturalism* (kot avtorji so navedeni: dr. K.G. O'Bryan, dr. J.G. Reitz in O.M. Kuplowsky) bo nudilo obilo gradiva tako posameznim etničnim skupinam v Kanadi kot tudi politikom, ki skušajo dati ideji večkulturnosti konkretno obliko v zakonodaji in podporah iz javnih sredstev.

Rudolf Čučej

SMRT PRIMARIJA DR. IVANA PREACA

V Linzu je zaključil svojo življensko pot dr. Ivan Preac, primarij zobne klinike v Voetsu, enem največjih avstrijskih podjetij, v katerem je zaposlen tudi nekaj tisoč delavcev iz Jugoslavije. Po koncu vojne je nadaljeval študije kot DP v študentskem taborišču v Hochtengasse v Gradcu in je bil eden prvih povojni doktorjev. V poklicnem in zasebnem življenju je bil vedno pripravljen pomagati vsakomur, o katerem je slutil, da potrebuje pomoč.

● **Kanadska državna knjižnica** v Ottawi nudi od 19. marca 1975 novo služnost: poedinim knjižnicam posoja reprezentativno zbirko knjig v drugih jezikih kot sta angleščina in francosčina. Trenutno so na razpolago zbirke knjig v kitajščini, holandsščini, nemščini, italijansščini, poljščini, španščini, portugalsščini in ukrajinsščini. Z leti pridejo na vrste še drugi jeziki, za katere bodo ljudje izrazili željo. Po poročilih statističnega urada Kanade govore prebivalci Katade 72 različnih jezikov.

CARAVAN 1975

Slovenski paviljon: goste sta pozdravljala Miss. Ljubljana in župan paviljona. (Foto: Sesar Studio)

KLJUB IZOBILJU VPRAŠANJE POMANJKANJA ZA MNOGE ŠE NI REŠENO

Duhovščina škofije Antigonish je znana po svoji socialni usmerjenosti. Mnogi duhovniki so se udeleževali kot voditelji zadrug in podobnih gibanj za izboljšanje položaja skupin, ki so bile obsojene na nizke življenjske standarde tako v Kanadi kot tudi drugod po svetu. Trenutno ima škofija več duhovnikov v Hondurasu, kjer posvečajo svojo dejavnost poleg dušnopastirskih dela predvsem razvoju zadrugništva. Na letošnjem zborovanju meseca junija so razprajali o revščini. V naslednjem prinašamo glavne misli referata družboslovca dr. Franka Miffilina, ki deluje v okviru Extension Dept. univerze (poleg predavanja na univerzi).

R. Čučej.

Revščina v Kanadi

Skrajna revščina v Kanadi ni niti potrebna niti zaželena, in kar je glavno, niso je krivi reveži sami, na kar večina prepogosto pozablja. Trije primeri naj ponazorijo pravilnost te trditve.

V dobi 1968—1974 je narasel celotni narodni proizvod (GNP) za 160 milijard dolarjev (inflacija je bila odstranjena z računanjem v t. zv. realnih dolarjih). Istočasno so ostali povprečni tedenski prejemki delavcev na isti visini — 103 stalnih dolarjev. Presežek je torej končal v žepih drugih skupin v državi in ne v žepih delovnega prebivalstva.

L. 1972 je sprejelo 7000 zdravnikov v provinci Quebec od zdravstvenega zavarovanja 327 milijonov dolarjev — dočim je dobilo pol milijona revežev le malo več — 350 milijonov dolarjev — raznih podpor.

Nadškofija Hartford v ZDA je kupila pred leti 1215 akra zemlje za 23.500\$. Da bi postala zemlja prosta davka, so tam pokopali enega mrtveca. Tega mrtveca so pozneje preselili — in prodali zemljišče za 607.000\$. V tej dobi je prihranila škofija tudi 200.000\$ na davkih, ki bi jih sicer morala plačati od zemljišča. Posledica: drugi so morali zato plačevati višje davke.

Ti primeri jasno kažejo, da je krivda za revščino v našem družbenogospodarskem sestavu

in v mišljenju velikega števila ljudi, ki smatra tako sistemsko izkoriščanje za pravno upravičeno, ker ne krši nikakih predpisanih zakonov. Tak sestav zagovarjajo in branijo predvsem tisti, ki jim ta sistem prinaša koristi.

V Kanadi je več načinov za merjenje revščine. Eden najbolj uporabljenih je način, ki ga uporablja državni statistični urad (Statistics Canada). Toda ta sestav upošteva samo družine s 4 člani ali manj. Sicer je res, da obstoja povprečna kanadska družina celo iz nekoliko manj (statistično!) kot 4 članov, vemo iz drugih podatkov, da občutijo revščino posebej hudo prav družine s številnimi otroci. Tako izločevanje prav tisti skupine, ki je po revščini najbolj prizadeta, seveda izmalči stvarnost in v njej večino prebivalstva, ki ne pozna vseh ozadij, kako so razne statistike sestavljene. Zaradi kritike je vlada sedaj omogočila, da se izračunava revščina tudi za družine z največ sedmimi člani. V začetku leta 1975 je bila ta meja določena kot \$6.363 za štirčlansko družino, ki živi v mestu z manj kot 30.000 prebivalcev. Meja revščine, ki jo je določila posebna komisija senata, je približno \$1.500 višja kot pa meja statističnega urada, ki jo vladni programi upoštevajo pri raznih podpornih programih.

Kako neenakomerno so raz-

deljeni dohodki v Kanadi (podobno velja za ZDA), kažejo naslednje številke: spodnjih 20% prebivalstva je dobilo v 1. 1972 samo 5,9% narodnega dohodka, zgornjih 20% pa kar 39,1%, kar je skoraj sedemkrat toliko. Kar je še bolj usodno, je primerjava z 1. 1951; takrat je spodnjih 20% dobilo še 6,1% narodnega dohodka, kar jasno dokazuje, da se je položaj revnejših slojev kljub vsem podpornim programom v tem času še poslabšal. V tej skupini so predvsem starejši ljudje (upokojeanci), otroci in matere z otroci brez očeta. 60% revnih so iz družin, kjer je glava družine zaposlena — toda njih mezde so tako nizke, da ne dosežejo ravni, ki je priznana kot nujna za kolikor toliko človeka vredno življenje. Samo 2% od revežev predstavljajo osebe, ki bi mogle delati, pa iz tega ali onega razloga ne delajo. Ljudsko mnenje pa mnogokrat očitno krivično enači vse reveže z delomrncezi. Minimalne mezde bi morali biti vsaj tolikšne, da bi mogli ljudje z njimi imeti dohodek, ki bi jim omogočili vsaj ta minimalni življenjski standard. Tudi provincialne vlade v večini primerov ne plačujejo pod niti do višine življenjskega standarda po merilih statističnega urada.

Eno zelo razširjenih napačnih mnenj je tudi, da reveži ne plačujejo davkov. Kraljevska komisija za obdavčevanje je ugotovila, da plača spodnjih 15% prebivalstva toliko davka, da odgovarja to približno 60% njihovega celotnega dohodka. Nobena druga skupina, niti najbolj bogati ne, ne plačuje več kot 40% svojih dohodkov za davke. In največ ugodnosti, ki jih država nudi državljanom iz davčnih virov, koristi

(Nadaljevanje na drugi strani.)

WE QUOTE

From Daily Express. The Independent Newspaper. Page 8 July 16, 1975.

OPINION

Time to help friends to be free

What is happening in Portugal is becoming even more sinister. The Communist-backed Armed Forces Movement has now dispensed with all pretence of democracy by dismissing the Government coalition. If the junta in Lisbon was Right wing — as the Colonels' junta was in Greece — well-drilled crowds would be protesting in Trafalgar Square and M.P. would be leaping up in the House of Commons to demand an emergency debate. Instead, there is silence.

Even NATO, of which Portugal is a member, acquiesces in the subversion of an ally by men who follow Moscow. Russian tanks rumbled into Prague at the first sign of democracy in Czechoslovakia. But NATO stands paralysed as the parties which won 70 per cent of the votes in Portugal's election are brushed aside. It's another victory for the minority that believes power comes out of the barrel of a gun.

If Britain was ever to be threatened by what is going on in Portugal we would be glad if our friends would come to our aid. It is not enough for the European Community to suspend economic help until Portuguese democracy is restored. NATO, a military alliance based on the principle "attack one attack us all", should rescue a people who are being attacked from within.

Too much in the air — too little on the ground

Questions are being put to Apollo-Soyuz spacemen in the television programmes about their link-up. Well, here is one that should be put to the Soviet Government:

If you can spend thousands of millions of pounds on space exploration, without any obvious benefit to humanity, why do you need 1,000 pounds in credit from Britain, which is unable to afford any space programmes at all?

And here is another question: Having devoted so much time and energy to prestige projects why can't you devote equal effort to solving the basic problems of your agriculture?

International Herald Tribune. Published with The New York Times and The Washington Post. Page 4 — Monday, July 21, 1975.

Portugal continues to break the stereotypes of military rule and revolution. Not that the government there doesn't continue to use them — to warn of "rightist" plots and how the Socialists and Christian Democrats give them conscious or unconscious support; to define the "people" as those who back the small minority of Communists, despite all the evidence of the polls against that assumption. But the delirious militarists have still been unwilling or unable to suppress the upsurge of popular sentiment on behalf of the major parties. And that is not the way military dictators are supposed to operate.

Within recent years, there has been a growing movement toward the left within many military establishments: Peru was an example of this, and there are evidences of it in the Colombian Army. Portugal, because of its strategic position, was a very important instance: because it was titled far to the left after the initial overthrow of Salazar's legacy, it has seemed that it would create a Communist rule by the armed forces — something new in the history of revolutions.

But Communist control of Portugal's military services is not complete, and there was another very important exception to the usual in the Portuguese experience. Military dictatorships, whether of the right or the left, do not usually consult the popular will in any organized fashion. Rather, like Castro in Cuba, they prefer to draw their mandates from demonstrations in public places. But Portugal did have an election, and after that vote a "dictatorship of the proletariat" in or out of uniform, would be very obviously just that — a rule imposed by the few on the many.

It may still come to Portugal. The specific steps taken by the regime — in turning over the Socialist newspaper Republica to its mechanical workers, in nationalizing the Catholic radio as well as other nationalizations — have not been done in consultation with the people, but often against the will of the majority. But the military did not use their talk of rightist plots to put down demonstrations this weekend, and it is very clear that should they precipitate a struggle now, it would be a bitter one. The army may have the tanks and guns, but the people have tasted freedom and it will not be easy to take it away from them again.

Prizor z razstave v Paviljonu Ljubljana—Torontoska Karavan prirreditve. (Foto: Sesar Studio)

SPOMENIK SIMONA GREGORČICA V KANADI

G. Stefan Humar odkriva Gregorčičev spomenik. (Foto: Sesar Studio)

G. G. Mirko Mazora blagoslovlja spomenik na primoraki farmi. (Foto: Sesar Studio)

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Description rates \$4.00 per year: 30¢ per copy
Advertising 1 column x 1" \$2.80

Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada
646. Euclid Ave., Toronto 4.

Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 4 \$, za Argentino 250 pezov, za Brazilijo 60 krucirov, za Anglijo 20 šilingov, za Avstrijo 35 šilingov, za Avstralijo 2.50 avstr. L., za Italijo in Trst 800 lir, za Francijo 600 frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

Med SLOVENC

Toronto

• **Odkritje Gregorčičevega** spomenika — Primorsko društvo Simon Gregorčič je na svoji društveni farmi ob hrv. 9 (blizu hrv. 400) postavilo doprni kip Simona Gregorčiča, delo akademskega kiparja Zdenka Kalina. Spomenik je obdan z vrtičkom. Tako je Simon Gregorčič prvi izmed slovenskih velikih mož, ki je dobil spomenik na kanadski zemlji.

Slovesnost odkritja in blagoslovitve je bila v nedeljo 22. junija. Društveni odbor je povabil g. Mirko Mazoro, župnika v Podgori pri Gorici (Italija). G. Mazora je ožji Gregorčičev rojak in slavi kot dober pesnikov poznavalec in občudovalec. Dnevni program je obsegal dopoldanski del z mašo in pridigo v letoviški dvorani in popoldanski del z odkritjem spomenika in kulturno prireditvijo.

Popoldanski program so začeli od 2 popoldne pri spomeniku. G. Stefan Humar, predsednik društva, je po pozdravnih besedah in kratkem nagovoru spomenik odkril in g. Mazora je spomenik blagoslovil. Primeren govor je imel tudi g. I. Dolenc, društveni tajnik. Odkritju je prisostvovalo nad tisoč ljudi, ki so Gregorčičovo podobo pozdravili z navdušenim ploskanjem. Nato je prišel na vrsto drugi del popoldanske prireditve na posebnem odru v dolinici poleg društvene dvorane.

Primorskim rojakom iskrene čestitke!

• **Caravan on Metropolitan** Toronto. — Mestna karavana pred državnim praznikom 1. julija je trajala deset dni. Mesto Toronto je odprilo 52 paviljonov; zanimanje za to prireditev, ki jo v glavnem organizirajo etnične skupine, je bilo letos izredno: velik obisk v vseh paviljonihi!

Slovenski paviljon Ljubljana je bil v dvoranah Marjie Pomagaj na Manning. Organizacijski odbor se je z g. Tinetom Franceschijem na čelu z veliko vneto vrgel v priprave in dekoracijo prostorov, saj smo Slovenci lani dobili prvo nagrado. Nikakor niso pripravljali hoteli, da bi naše ime izgubilo sloves. Slovenski paviljon je obiskalo nad 17 tisoč ljudi.

• **Provincial slovenskih lazaristov** v Kanadi. — Konec junija in v začetku julija je pri svojih misijonarjih v Kanadi opravil uradno cerkveno vizitacijo g. dr. Franc Rode, sedanji provincial slovenskih lazaristov v domovini, Argentini in Kanadi. Obiskal je obe slovenski župniji v Torontu, župnijo v Montrealu in Winnipegu ter se sestal tudi s škofi teh krajev kakor predpisujejo cerkvene določbe. Na Katoliškem dnevu 6. julija na Slovenskem letovišču je bil

častni gost, bil je glavni duhovnik pri dopoldanski službi božji in slavnostni pridigar.

Sredi julija je odpotoval v Argentino, da bo med tamkajšnjimi slovenskimi lazaristi imel slično vizitacijo. Dr. Rode je profesor na teološki fakulteti v Ljubljani. Slovenskim rojakom v Kanadi je izkazal pastirsko skrb, naklonjenost in ljubezen.

• **Katoliški dan.** — Slovenska dušnopastirske centra v Torontu sta pripravila Katoliški dan za nedeljo 6. julija na Slovenskem letovišču pri Boltonu. Pečat prireditvi je letos dalo Sveto leto. Dopoldansko in popoldansko slavlje je bilo na prostem ob navzočnosti številne množice. Na popoldanskem slavlju, ki ga je začel župnik g. Janez Kopač, je imela glavni govor gđc. Majda Senčar. Program je bil pester in so sodelovali tudi otroci slovenske šole iz Hamiltona pod vodstvom g. Ivana Dobrška.

Chicago

• **S.S. Konrad, ki je bila eno** leto prednica tukajšnjih slov. sester in ob enem tudi ravnateljica farne šole Sv. Stefana, je bila izvoljena za glavno prednico (provinciálko) slovenskih šolskih sester v Ameriki. Sedež imajo naše sestre na Mount Asissi, Lemont. Skoro vse sestre, zlasti starejše, govorijo tudi lepo slovenski.

• **Slomškova slovenska** sobotna šola je zadnjo soboto v maju zaljučila šolsko leto. Šola šteje nad 70 učencev. Delijo se v nižji, srednji in višji razred. Ravnateljica šole je ga. Ana Gaber. Poučujejo še ga. Krista Arko, g. Jože Aus, ga. Fanika Humar in dr. Jože Goršič, ki vodi višješolski tečaj. Za zaključek leta so se učenci, starši in učitelji zbrali v Lemontu. Bila je sv. maša katero je daroval p. Fortunat, ki je imel tudi lepo pridigo, otroci so med mašo lepo peli pod vodstvom ge. Hurnarjev. Po maši je bil piknik.

• **Folklorna skupina v okrilju** Slovenske radijske ure je bila v nedeljo 29. junija darovana sv. maša, katero je naročila Liga slov. kat. Amerikancev. Zal, da udeležba ni bila takšna kot bi jo pričakovali. Naši ljudje so se pomehkužili in pozabili na ideale za katere so umrli slovenski domobranci: Bog, mati, domovina.

• **Slovenska ženska zveza** je v nedeljo 29. junija priredila izlet v švicarsko naselje New Clarus, Wisc. kjer so si članice ogledale tovarno čipk in izdelovanje poznane švicarskega sira.

Cleveland

• **21. junija** je nastopil novi clevelandski slovenski ansambel Alpski Kvintet v lokalu "Slovenian Country House". Obilna udeležba je bila dokaz, da si je novi ansambel v kratkem času pridobil veliko prijateljev. Ansambel vodi poznani glasbenik Tene Ovsenik, ki je že pred leti sodeloval pri orkestru Vrandrovci. Kvintet je nastopil 20. julija in 10. avgusta na Slovenski Pristavi ter 3. avgusta na pikniških prostorih društva A.M.L.A. v Leroy-u, Ohio.

• **22. junija** je bil sestanek pripravljalnega odbora za "Baragov Dan", ki bo v Clevelandu v nedelje 28. septembra. Priprave za to prireditev so že v polnem teku.

• **26—29. julija** je bil pri fari sv. Vida vsakoletni Karneval. Bilo je živahno kot vedno, saj so se zbrali za to priliko stari in mladi farani.

• **29. junija** je v Rimu posvetil v duhovnika sam sveti oče, slovenskega rojaka iz Euclida rev. R. Roberts. 6. julija je novomašnik opravil sv. mašo v Nevljah pri Kamniku, rojstnem kraju rajne mame Katarine in 27. julija zahvalno sv. mašo v cerkvi sv. Kristine v Euclidu.

• **29. junija** je priredilo društvo A.M.L.A. piknik na svojih prostorih v Leroy-u, za ples je igral orkester Don Slogar.

• **30. junija** je odpotovala skupina Slovencev v Slovenijo pod vodstvom znanega peva Edija Kenika, katerega je spremljal orkester Don Slogar. Skupina je obiskala poleg Slovenije tudi letoviško mesto v Dalmaciji Dubrovnik in znano mesto ob jadranski obali Benetke. 3. julija so imeli priliko poslušati najboljši slovenski ansambel Slavka Avsenika, ki je igral v svojem rojstvom kraju Begunje na Gorjanskem. Ansambel je pred kratkim prejel najvišje evropsko priznanje Evropskega Oskarja, za kar jim od srca čestitamo!

• **6. julija** je priredilo društvo A.M.L.A. piknik na svojih prostorih Leroy, Ohio za katerega je igral Jeff Peconov orkester.

• **13. julija** je bil v Stadionu "The Great Lakes Polka Festival" ne katerem je nastopilo 16 orkestrrov. Med najboljši se je uvrstil naš rojak Andrej Blumauer, ki je prišel s svojo skupino iz Toronta, Kanada.

KLJUB IZOBILJU

(Nadaljevanje s prve strani)

tistim, ki jim že itak gre dobro: avtomobilske ceste, letalstva, univerze — vse to so bogato podpirane ustanove iz davčnih sredstev, ki jih uporabljajo predvsem boljše stoječi sloji prebivalstva. Celo podpore kmetijstvu koristijo v večini primerov velikemu kmetu, gotovo pa ne poljedelskemu delavcu. Re-veži tudi nimajo nobene možnosti, da bi izkoristili davčne ugodnosti "expense account"-a (izdatki v zvezi s službo ali poslom). Kljub temu, da predstavlja dohodnina v Kanadi samo del celotnega obdavčenja, so plačali ljudje, ki so bili priznani, da žive v revščini po merilu, ki ga je določila komisija senata v 1. 1968 88 milijonov dohodninskega davka. V tem niso vključeni posredni davki, ki zadevajo zlasti družine s številnimi člani. Davčni

Svoboda tiska in vere v praksi:

UREDNIK LJUBLJANSKE 'DRUŽINE', OBSOJEN.

Dne 29. aprila t.l., je bil pred okrožnim sodiščem v Ljubljani obsojen brezpogojno na leto dni zapora odgovorni urednik slovenskega verskega tednika "Družina" ljubljanski kanonik dr. Ivan Merlak.

Komunistično ljubljansko okrožno sodišče je dr. Merlaka obsodilo, kakor v obsodbi navaja:

1) zaradi serske netrpnosti v poročanju v članku "Deset zapovedi" — 4 mesece;

2) zaradi širjenja lažnih vesti v poročilu o zaplembi članka v "Svjedočanstvu", Zagreb, (ki ga je napisal študent teologije Franček Kužnik, v katerem trdi, da so ga pri vojaki zafakirali zaradi tega, ker je bil bogoslovec. Članek je bil povzet

sestav sam daje prednosti podjetjem. Exxon, ki je po poročilu gospodarske revije na prvem mestu, je plačal lani samo dejanskih 4,5% kot dohodnoski davek na podjetje. Istocasno je vlada dala podpore podjetjem za 724 milijonov dolarjev. K temu je treba prišteti še milijone dolarjev v državni garanciji za posojila, ki jih najemajo podjetja in ki jih morajo plačati davkoplačevalci, če podjetje finančno ne uspe.

Ti primeri, ki bi jih bilo mogoče navesti še v mnogo večjem številu, dokazujejo, da je vzrok revščine v Kanadi v gospodarskem sestavu samem: nezadostne minimalne mezde in socialne podpore, nepravilni davčni sistem, a sestav družbenih razredov, finančne in davčne ukrepi, ki nalagajo težja bremena revežem — in tudi mišljenje večine prebivalstva, ki ne prizna krivičnosti dejanskega stanja.

ODKRIJTE LETOS VEČ O VAŠI DOMOVINI

Vaša domovina čaka Vašega raziskovanja. Mirna jezera in čudovite reke; neoskrunjeni gozdovi in kvišku kipeče gore; moderna mesta ki izražajo živatnost rasteče države; tihi trgi in vasi, kjer življenje bolj mirno potekuje. Vživite se v njih kulturo, njihove tradicije in njihovo zgodovino — počutite se zares kot doma.

Kamorkoli greste Vas bodo prijazni in gostoljubni ljudje toplo sprejeli,

Vaš potovalni zastopnik ali potovalna agencija Vam bo pomagala planirati Vaše osebno potovanje raziskovanja in Vam bo nasetovala o krajih, katere naj bi obiskali in kaj naj si še ogledate v njihovih okolica ali v bolj oddaljenih točkah. Pozanimajte se o različnih načinih na katere si lahko Kanado ogledate, vključno razne ture in druge organizirane potovalne izlete.

Canada

Canadian Government
Office of Tourism

Office de tourisme
du Canada

NARTE VELIKONJA

Dogodek, ki mi je ostal v spominu je prav lahko potrditi iz zapisov ljubljanskega sodišča junija 1945. Teško pa bo razumeti ta čas vsem, ki bodo kdaj o tem raziskovali in pisali zgodovino.

Sodišče in ječe na Miklošičevi cesti v Ljubljani so bilo čez mero polne. V velikih sobah je bilo ljudi čez šestdeset v sprednih okoli štirideset in v samih od deset do petnajst. Hrane ni bilo in tudi zraka ne. Ljudje so omedlevali od slabosti in lahko rečem da je bilo v italijanskih taboriščih, kjer sem bil nekaj časa med vojne življenje stokrat boljše.

Tiste dni sem bil v sobi nad knjigovoznico v drugem nadstropju. Dva okna obrnjena proti Miklošičevi cesti, kjer je bil vhod in za njim malo dvorišče. Bili smo pomešani med seboj od vseh krajev in slojev in nihče ni veliko govoril.

Bil je lep junijski dan. Sonce je sijalo skozi polkna v sobo saj ura takrat še ni prišla čez deseto. Velika vhodna vrata so se odprla in skozi nje je počasi obrnjen nazaj zapeljal veliki tovornjak. V strahu smo, kakor vsak dan popreje opazovali kdo bo zdaj žrtev. Ni bilo treba dolgo čakati, ko je prišel iz stavbe majhen droben mož, zvezanih rok na hrbtu. Bil je to Narte Velikonja.

Zadnja vrata na tovornjaku so bila že odprta in ker ni mogel sam na vozilo sta ga dva v plavih uniformah prišla in ga dobesedno vrgla na pod tovornjaka. Bili smo očividci zločina in ker nas je nekdo od spodaj opazil poplačani s tem, da so nam za dva dni odvzeli še tisto borno hrano. Nato smo slišali kako je tovornjak odšel izjavil za kristjana.

ko jo dotrpel in šel po večno plačilo junak-Narte. Junak-bil je umorjen samo zato ker je na sodišču izrekel besede: "Med vami in menoj se samo smrt!" —za tiste čase oblastnikom največja predrznost, za nas junastvo! Bil je mož, oče veliki družini bil je pošten in pravičen, bil je izobražen in spoštovan a bil je junak! Bil je junak in zgodovina bo morala o njem pisati, da je bil velik. Rajši je žrtvoval zvoje življenja, kot pa prepričanje. Umril je kot mučenec.

Danes po tridesetih letih še vedno postavljajo spomenike "svojim" in mečeje blato na druge. A nihče jim ne bo izbrisal krivde bratomora dokler se sami ne skesajo in zadostijo za krivice. Vsa laž in zavijanje resnice ne moreta prikriti tega kar so storili po vojni. Ze se čujejo glasovi, ko iz neprespanih noči razbremenjujejo svoje duše in ko si proti koncu življenja želijo pomirjenja svojega duha. Nič nisem zapisal iz sovraštva bolj iz žalosti. Družina Velikonje je lahko vedno ponosna na svojega očeta, ki moli za njih v nebesih Mi pa si želimo, da bi duša slovenskega človeka zopet bila to kar je bila. Kdo ima še tako lepo deželo, kot je raj pod Triglavom! Daj Bog, da bi bila kmalu brez rdče zvezde nad seboj.

Z-K

• **V Sarajevu** gradijo obsežno zasnovo islamsko fakulteto, ki bo vsebovala poleg učilnic in podobnega tudi študentski dom.

• **V idrijski cerkvi** so odkrili spominsko polsko trem škofom, ki so bili povezani s šupnijo: Anton Kavčič in Anton Wolf sta bila rojena v župniji, Janez Gnidovec pa je bil v župniji kaplan.

RAZMIŠLANJE OB ODKLONJENEM PISMU:

PONIŽANJE JOSIPA VIDMARJA

DR. CIRIL ZEBOT Profesor gospodarskih ved Georgetown University, Washington, D.C.

ZAKAJ JE PARTIJA PONATISNILA KOCBEKOV INTERVJU?

O Josipu Vidmarju bi ne mogli reči, da je skromnost med njegovimi poglavitnimi čednostmi. Med krepostmi njegovega osebnosti uveljavljanja pa je bila znana posebna sposobnost preprečiti, da bi ga ponižal kdo drugi. Končno pa je Vidmarju spodletelo. Ponižal ga je Edvard Kocbek, oziroma Vidmar se je ponižal sam zaradi Edvarda Kocbeka.

Skoraj panični partijski naval na Edvarda Kocbeka po izidu njegovega tržaškega intervjuja je dal več kot slutiti, da ga bodo poleg že prečne prepovedi političnega udeleževanja in omejitve publicističnega delovanja doletele še druge nepravilike. Uvoz Pahor-Rebulovega spominskega zbornika za Kocbekovo sedemdesetletnico

NERESNO IN NADUTO PISMO

To je bil trenutek za Josipa Vidmarja. Ali iz lastne pobude s privolenjem partije ali po njenem naročilu (v razliki od Kocbeka je Vidmar preko OF prešel v partijo) je kot predsednik Slovenske Akademije znanosti in umetnosti napisal "odprto pismo" Reissmuellerju in Boellu (DELO, 7. junija). Čeprav razen nezaluzenega trajnega predsedstva Akademije Vidmar s tema pisateljeva svetovnega slovesa nima primerljivih dosežkov niti v skromnejših slovenskih merilih, jima v pismu bere levite, kako bi morala gledati ne le na Kocbekov primer, temveč sploh na celotno čudo "samoupravne in neopredeljene" Jugoslavije o kateri je Reissmueller—ne Vidmar—napisal obširno knjigo).

V "odprtem pismu" Vidmar govori podobno kot partijski funkcionarji preko domačega režimskega tiska govoričijo slovenski javnosti, ki jih ne more ne spraševati, ne jim ugovarjati ali odgovarjati. Vidmar tega "pisma" napisal z razumskimi argumenti na osnovi dokazanih podatkov. V njem se ne dotakne Kocbekovih konkretnih obtožb partijskega vodstva, zaradi katerih režim Kocbeka preganja, temveč namesto tega zanika dejstvo preganjanja in izpodbija Kocbekovo zgodovinsko legitimacijo, ki daje Kocbekovim obtožbam posebno težo. Vidmarjevo pismo je očitno bilo namenjeno za domačo pratirjsko potrebo kot "prestižno" dopolnilo prejšnjim napadom na Kocbeka od strani kričavih partijskih funkcionarjev in forumov.

Vidmar trdi, da Kocbek ni bil med ustanovitelji Osvobodilne fronte. Trditve pa ne dokumentira, niti je ne obrazloži, temveč jo naslanja na svojo prav tako nedokumentirano in neobrazloženo prejšnjo trditev, da Kocbek "ni pripadal krščanskemu socialističnemu delavskemu gibanju, katerega predstavniki so bili med ustanovitelji Osvobodilne fronte". Tako imamo Vidmarjevo nepodprto trditev proti Kocbekovemu pričevanju, v katerem je Kocbek vsaj ponazoril svoje predvojno in medvojno udeleževanje. Vidmarjevo zanikanje Kocbekove legitimacije pa je še šibkejšo, če vprašamo, katero izmed treh "ustanovnih skupin" pa je v OF zastopal Josip Vidmar, ki so mu celo dali naslov "predsednika".

V svobodnem svetu bi taka nesoglasja glede dejstev razrešili z objavo vsega dokaznega

je bil prepovedan, in Kocbek ni mogel odgovarjati na potvorbe, napade in grožnje v slovenskem režimskem (edinem) časopisju.

Dovolj je torej bilo razlogov, da Kocbekov primer zbudi pozornost vsaj v bližnjem svobodnem tisku zunaj Jugoslavije. Med drugimi sta o Kocbekovem intervjuju ter režimski reakciji nanj napisala zelo vidna komentarja v znanem FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG E. Reissmueller, nekdanji dopisnik tega dnevnika v Beogradu in sedaj eden njegovih uglednih urednikov, ki je tudi avtor zelo znane knjige o Jugoslaviji (1972), in H. Boell, vodilni nemški povojni pisatelj, bivši predsednik mednarodnega Pen in nosilec Nobelove nagrade za književnost.

gradiva ali z neposrednim soočenjem prič. V razmerah sedanjega staropartijskega režima v Jugoslaviji pa je moral Kocbek svoje izpovedi objaviti v zamudni knjižni obliki v Trstu, partija pa ga poljubno napada v dnevnem časopisju v Ljubljani, ki je Kocbeku zaprto. Tudi Vidmar sam se je vključil v to farso "svobode" in že zaradi tega v svetu njegovega "pisma" ne bi mogli jemati resno.

Da Vidmarjevo odprto pismo ni bilo napisano za njegova ugledna naslovljenca, temveč za domačo partijsko baržo proti Kocbeku, postane jasno že v drugem odstavku, kjer Vidmar trdi, da "v Kocbekovem primeru... ne gre za svobodno besede in vrh tega se Kocbeku ni zgodilo nič" (sic!) Vidmar navaja, da je Kocbekova TORARIŠKA izšla v dveh izdajah in da je Kocbek "pred nedavnih lahko izdal svojo tretjo zbirko pesmi, prav te dni pa knjigo esejev", pri tem pa zamolči, da v teh literarnih delih ni politično "kočljivega" pričevanja, ki označuje Kocbekov tržaški intervju. Vidmar tudi ne pove, in tudi drugje nismo tega brali, da je pred nekaj leti iz Kocbekovega stanovanja izginil rokopis za tretjo knjigo njegovih vojnih oz. povojnih spominov. Pahorjev intervju s Kocbekom je po vsej priliki le kratek spominski povzetek iz zaplenjenega rokopisa; in še tega povzetka ni mogel objaviti v Ljubljani, temveč je moral za objavo angažirati, in s tem pri režimu matične države politično kompromitirati, dva ugledna zamejska slovenska pisatelja. In vsem trem so zanikali možnost, da bi na ljubljanske časopisne napade in grožnje tam odgovarjali. Vsa ta dejstva, ki jih je Vidmar nepošteno zamolčal, imajo isto osnovno razlago: v sedanji "samoupravni" Jugoslaviji se mimo partije ne smeš politično udeleževati, ne politično pisati; kaj je "politično" pa samovoljno določa partija. Kdor se za "politično" ne zmeni, ga pomanjkanje te državljanske pravice osebno ne prizadeva, dokler na lastni koži ne občuti življenjskih posledic partijskega političnega monopola. Po vsem svojem bistvu in preteklosti Kocbek ni oden teh. Trditi torej, kot je to v svojem "pismu" storil Vidmar, da "v Kocbekovem primeru ne gre za svobodno besede" in da "se Kocbeku ni zgodilo nič", podčrtal CAZ) je tako neresno kot je nepošteno.

Toda partija je Vidmarju pripravila poseben adut, da ga zaigra proti temu osnovnemu dejstvu. Ko ga pokaže, poskuša Vidmar biti celo duhovit: "Partija je zagrešila hudo netaktnost nasproti Kocbeku, ker je njegov intervju, objavljen v Italiji, ponatisnila pri nas doma". (Podčrtal CAZ). To so res storili v NASIH RAZGLEDIH dodate škode, to je, ne tolikšne, za kolikor je partija precejnevala zunanje-propagandni učinek tega ponatisa?

Ali je poleg zunanje-propagandnega razloga partijo nagnilo k ponatisu tudi Kocbekovo nespremenjeno ponavljanje partijskega klišeja o "beli gaidi" ("poganski"), ki ga partija porablja kot svoje pra-opravičilo tudi za tiste grehe, ki jih Kocbekov intervju očita partiji? Ali so partijski prvaki morda tudi presodili, da jim je Kocbekova objava že tridesetletne "javne tajnosti" o množičnem pokolu vrnjenih domobranskih ujetnikov dala priliko, da se te moralne more vsaj za nekaj časa otresejo s tem, da Kocbekove javne obtožbe formalno ne zanikajo, kar je neprimerno lažje storiti, kot pa naravnost in izrecno priznati ta vnebovpijoči zločin, se zanj javno opravičiti in sprejeti neizmerljivo pokoro?

Zdi se mi, da so ti trije razlogi skupno ustvarili kontrolirano izjemo, da je vsaj ljubljanski štirinajstdnevnik "za inteligenco" objavil enkratno nepartijsko politično razmišljanje.

VLOGA JOŽETA JAVORŠKA

Za Vidmarjem se je oglasil še njegov protežiranec Jože Javoršek (Breje), ki je v podkrepitev Vidmarjevega "pisma" v naslednji sobotni prilogi DELA (14. junija) objavil satirične litanije "prošenj" Heinrichu Boellu. O vsebini in stilu Javorškovega napada ni kaj novega pripomniti. Omenil pa bom dve pointi v Javorškovi satiri, ker sta tako zelo značilni za sedanji staropartijski režim.

Kakor vsi drugi udeleženci režimske gonje proti Kocbekovemu pričevanju, se tudi Javoršek "kakor hudič križa" izogiba Kocbekove izrecne obtožbe množičnega umora vrnjenih domobrancev več tednov potem, ko so le-ti bili položili orožje angleški vojski v Avstriji, ki jih je utaborila v Vetrinju, nato pa zvijačno zapeljala in predala partijskim oblastem v Jugoslaviji. Sledeči pokol deset tisoč uklenjenih slovenskih mož, ki niso hoteli nazaj v Slovenijo pod režim stalinistične partije, ni mogel biti kaj drugega kot premišljen in načrtno izveden umor iz motiva stalinistične likvidacije brez kakršnihkoli olajševalnih okolištin. Ker partija niti potem, ko se je odločila za ponatis Kocbekovega intervjuja te Kocbekove obtožbe ni zanikala, pomeni, da je ta svoj slovenski genocid končno vsaj posredno priznala. Poskušala pa se bo ubraniti posledice tega priznanja v tej zvezi je iskati posebno partijsko koristnost Javorškova satire. Iz svojega naravnost patološkega sovraštva do Kocbe-

niške osebnosti. Njegov protest je pomemben in učinkovit, če ga skrbno ohranja za izbrane primere, ko ga za politična preganjanje (omejevanje stvarjalne svobode) večjih umetniških osebnosti. S tega vidika in na tej ravni se je Boell zavzel za Kocbeka in s tem napravil Sloveniji zelo dragocen kulturni poklon. In zdi se, da njegov protest v tem primeru ni bil čisto zamen.

Nezadovoljivo stanje in nerešeni problemi slovenske koroške manjšine so predmet državnih in mednarodnih politik; v primeru koroških Slovencev se prav posebej spada jo v pristojnost zunanje politike in diplomacije Jugoslavije kot matične države koroških Slovencev, ki je poleg tega tudi ena izmed petih zaveznih skih sopolisnic avstrijske državne pogodbe. In kako sta vladi v Ljubljani in Beogradu to svojo politično vlogo doslej vršili? Po rezultatih zelo neuspešno, v načinu pa z gostobesednimi protesti, pavšalnimi notami, s sporadičnimi časopisnim hrurom in podobno propagandno šaro. Se do danes pa nista

En teden za Javorškom se je v sobotnem DELU dne 21. junija oglasil tudi Ivan Potrč, predsednik Društva slovenskih pisateljev, s še enim "Pismom Heinrichu Boellu". Tudi on se je skliceval na ljubljanski ponatis Kocbekovega intervjuja in se pohvalil, da je ponatis "predlagal Socialistični zvezi... naš slovenski pisateljski svet" (primerjaj z Vidmarjevo verzijo! — CAZ), čeprav "so bili ljudje, ki jih je motilo, da je bil ta klevetniški intervju objavljen v dnevih našega obletniškega slavlja". (Ni res, da je izvirni Kocbekov intervju sodel padel s proslavami tridesetletnice, sodelpadnost je bila plod partijske panike, ki je obletniško slavo spremenila v barožne napade na Kocbeka). Vendar —nadaljuje Potrč— "navkljub vsem tem za Pahorja in Kocbeka žalostnim in tragičnim (sic!) ugotovitvam, nihče ni mislil... da bi se moglo Kocbeku pri nas kaj zgoditi"

Ta Javorškova publicistična pokvarjenost dramatizira prepad, ki oči civilizirano družbo (v kateri so medčloveški odnosi pravno urejeni tako, da morejo le kvalificirana sodišča po posebnem dokaznem postopku izrekat sodbe in kazni proti ugotovljenim osebam za tako dokazana jim njihova specifična dejanja, ki so bilo po veljavnem pravu opredeljena kot zločini, predno so bila storjena) od nasilnih režimov, ki samovoljno odločajo o življenju in smrti, svobodi in nesvobodi, gospodarstvu in kulturi ter o vsej politiki družbe in njenih udov. Javorškova partija in njen neprizivni režim sta izpričala, da sta na tem bregu prepada.

Druga omemba v Javorški satiri, ki zasluži pozornost, je njegov demagoški apel Boellu, naj se namesto za Kocbeka zavzame za koroško slovensko manjšino. Boell ni Avstrijec, ne politik, ne diplomat, in Nemčija ni sopolisnica avstrijske državne pogodbe. Boellov ugled izvira iz njegove izredne umet-

stvarno opisali in opredelili manjšinskega stanja, podrobno ugotovili specifične pomanjklivosti oz. kršitve v (ne) izvajanju manjšinskih določb avstrijske državne pogodbe, ne predložili jasnih zahtev oz. prelogov za uresničljivo pravo ugotovljenih pomanjklivosti in kršitev. Tudi nismo slišali, da bi se jugoslovanska vlada s potrebno diplomatsko resnostjo in mirno odločnostjo obrnila na zavezniške sopolisnice avstrijske državne pogodbe za skupno diplomatsko akcijo pri dunajski vladi v smislu prepotrebnih sprememb na Koroškem.

Javorškova demagoška "prošnja" Boellu, naj se namesto na Kocbeka potegne za koroške Slovence, naj bi pomagala odvrti pozornost od režimskega omejevanja svobode Edvardu Kocbeku (in tolikom drugim). Pri količnjak razmišljanja Slovencev pa je nasprotno le še podčrtala nepraviljenost ali nesposobnost staropartijskega režima v Beogradu in Ljubljani, da bi se konstruktivno in uspešno zavzel za izboljšanje slabega manjšinskega položaja na Koroškem.

BEOGRAJSKI STALINIZEM

Kakor Vidmar se je tudi Potrč izognil temeljnemu dejstvu, da v sedanji Jugoslaviji ne moreš objavljati, kar partiji ni pogodu, ne moreš učiti, česar partija ne odobri, ne moreš dobiti položaja, če nisi "moralno-politično ustrezen". V tej celotni razsvetljenosti problema postane razvidno, da sta Vidmar in Potrč pod svojo apologetsko frazo, da se Kocbeku ni, ne more in ne bo "zgodilo nič" mislila samo na take fizične represalije kot ječa, obzemi potnega lista, pokojnine ali stanovanja in druge jugopartijske oblike "gulaškega obočja". Toda za področja duhovnega ustvarjanja, miselnega oblikovanja in družbenega upravljanja ima "samoupravni" režim v sedanji Jugoslaviji širša sredstva zatiranja. Skoraj iste dni, ko so Vidmar, Potrč in Javoršek pričevali Reissmuellerja in Boella, da se brez potrebe bojita za svobodo v Jugoslaviji, je DELO poročalo:

O SVOBODI TISKA, RADIA, TV, ZALOŽNIŠTVA IN ŠOLSTVA

"Danes mora ves (sic!) tisk socialistične samoupravne družbe izražati skupne interese delavskega razreda... ter utrjevati pridobitve socialistične revolucije... morajo partijska glasila, glasila socialistične zveze, sindikatov, mladine, tovarniški listi, lokalni časniki, osrednji družboslovni, naravoslovni in drugi časopisi, založništva in RTV—postati področje in metoda delovanja komunistov..." (Franc Šali, član Izvršnega komiteja CK ZKS, DELO. 31. maja, 1975, str. 2).

"Potreba po revolucionarnem, borbenem tisku, radiu in... televiziji... Prva naloga tiska, radia in TV je boj... za... oblast delavskega razreda... Tisk, radio in televizija ne morejo biti... zgolj sredstvo obveščanja in informiranja, mar-

O SVOBODI V "KADROVSKI POLITIKI"

"...preteklost staršev... ne more biti edino (podčrtal CAZ)

Ni čuda, da je spričo tako sistematičnega porivanja vsega v ponovni "beograjski stalinizem" (THE NEW YORK TIMES, uvodnik 25. februarja 1975) Tone Fajfar, v nekem zagonetnem pismu Kocbeku z dne 19. marca 1975 (ponatisnjem v NASIH RAZGLEDIH, 9. maja 1975) napovedal nevarnost in grožnje Edvardu Kocbeku v zvezi z njegovim tržaskim intervjujem: "Ko bo nesrečna knjiga v Trstu izšla, seveda ne bo mogla ostati brez odziva. Hudo mi je žal, ker nisem uspel, da bi ti prihranil nove in hušje težave." (Podčrtal CAZ; NR idem str. 250).

Tako je danes vseobsegajoče partijsko vposeganje in kulturno zatiranje v Jugoslaviji. Namesto, da bi se Vidmar in Potrč kot predstavnika slovenske kulture borila proti temu resničnemu zlu, sta se v službi partijskega vodstva spravila na njegovo posebno žrtev in svojega kolego, Edvard Kocbeka. Ko naj bi skrbno in odločno varovala vsako ped svobode v slovenski znanosti in umetnosti, sta postala posebno režimsko orodje za njuno zatiranje. S pridružitvijo partijski gonji proti Kocbeku sta se Vidmar in Potrč moralno razveljavila, obenem pa sta pred svetom omadeževala slovensko znanost in umetnost, ker na vrhu svojih predstavniških ustanov brez protesta trpi take partijske priganjace.

TRI ŠKODE

Josip Vidmar pa je doživel še posebno osebno ponižanje. Ugledni evropski dnevnik, kateremu je poslal svoje "odprto pismo", je odklonil njegovo objavo. To prestižno kľofuto si je Vidmar sam izzal s tem, da je v "pismu" neresno in naduto poskušal Kocbekov primer postaviti na glavo. Namesto Vidmarjevega pisma ja FRANKFURTER ZEITUNG objavila (in še objavlja) nadaljne podatke o zatiranju v Jugoslaviji.

Škoda je Josipa Vidmarja, toliko obetajočega ne "klerikalnega" avtorja "Kulturnih problemov slovenstva" v času šestojanuarske diktature. Še bolj pa je škoda toliko obetajočih povojnih slovenskih talentov, ki jih je partija z Vidmarjevo pomočjo uničila. Največja je škoda, ki jo je staropartijski preobrat decembra 1971 povzročil Sloveniji in drugim narodom v Jugoslaviji s tem, da je potlačil obete razvoja k dogovorjeni konfederaciji ter resnični demokraciji in stvarnemu samoupravljanju.

Sem pa med tistimi, ki ne morejo sprejeti površnega pesimizma, da bodo doraščajoči rodovi, v partiji in izven nje, dolgo prenašali to naključno uspešno prekinitev zgodovinskega razvoja k boljšemu.

Merilo... Moralno-politično je ustrezen vsak človek, ki spre-

VINKO LEVSTIK — PETDESET LETNIKI!

Kdo ga ne pozna, vedrega, vedno nasmejanega.

Spomnim se ga iz taborišča v Servigliano, ko je prišel iz Trsta. Visok, košen in ponosen je bil. Tak je še danes, ko me je obiskal pred dvema letoma.

Vinko se je rodil 13. julija 1925 v vasi Hudikonec pri Sv. Gregorju, sin kmeta, pok. Alojzija Levstik in Ivane Skulj.

Ljudsko šolo, ki je bila v rojstni hiši J.E. Kreka pri Sv. Gregorju, je obiskoval vseh osem let z odličnim uspehom. Kljub nasvetom svojih vzgojiteljev in kljub lastni želji, da bi nadaljeval študij v Ljubljani, je oče odločil, da ostane kot najstarejši sin doma na posestvu. Pri 16. letih se je zaposlil kot delavec v gozdnem podjetju Kozler.

Meseca maja 1942 so ga fašisti odpeljali v Ribnico, v celico za talce. Iz Ribnice je bil kot talec premeščen v Ljubljano v "belgijsko kasarno", kjer ga je le mladost 17 let rešila pred ustrelitvijo. Meseca avgusta je bil odgnan v taborišče v Gonars, odtam pa novembra meseca v taborišče in na prisilno delo pri Perugi.

Po padcu fašizma leta 1943 je pobegnil iz koncentracijskega taborišča in se vračal v domovino. Pri Vipavi ga je zajela partizanska patrula, nakar je stopil v partizanske vrste v Gradnikovi brigadi. Nekaj dni po tem, ko so nemške čete razbile Gradnikovo brigado, se je z malo skupinico prebil z Nanosa do Ljubljanskega vrha in se tu priključil Ljubljanski brigadi. V X. brigadi je ostal do 14. novembra 1943. Po svojih uspehih v borbi proti veliki nemški ofenzivi je bil napredovan do čina komandirja čete. Po vseh doživljajih in vrtih, ki jih je bil deležen pri partizanih, se je slednjič odločil, da izstopi iz njihovih vrst.

18. novembra 1943 je stopil v prvo edinico Slovenskega domobranstva, ki jo je vodil Danilo Capuder v Velikih Laščah. 1. decembra 1943 je sodeloval pri obrambi umika domobrancev iz Velikih Lašč pred ofenzivo partizanskih brigad 18. divizije VII. korpusa, in zadnjič zapustil postojanko, ko je skočil iz drugega nadstropja goreče šole. Po dvomesečnem vojaškem urjenju v Ljubljani je bil dodeljen vođu poročnika Cene Raka na Zalogu pri Škofljici. V borbi s partizani pri Šmarju je bil težko ranjen v hrbet. Po zdravljenju v ljubljanski vojaški bolnišnici je bil dodeljen 24. četi Slovenskega

domobranstva kot kaplar in desetar. V borbi na Blokah je bil ponovno ranjen. Na predlog takratnega stotnika Slabeta mu je poveljstvo S.D. podelilo čin podnadrednika. Oktobra meseca so ga kot najboljšega podčastnika poslali v častniško šolo v Ljubljano. Po končani šoli je postal vodnik v 114. četi V. velikolaškega bataljona, pod vodstvom majorja M. Kunstlja in pozneje majorja F. Gruma. Pri zadnjih bojih v Kočevskem Rogu je bil spet ranjen.

Meseca maja 1945 se je z ostalimi domobranci umikal na Koroško in v Vetrinje, odkoder je bil 28. maja skupaj z II. polkom S.D. vrnjen v Jugoslavijo. Pri Mislinjah je pobegnil in se tako rešil pred množičnim pokolom. Dne 13. julija 1945 je prepeljal prvo skupino pobeglih domobrancev in drugih ogorčenih civilistov iz slovenskih gozdov v Italijo, meseca oktobra pa drugo skupino.

V begunskem taborišču Servigliano se je posvetil gimnazijskemu študiju: zadeva polkovnika Bitenca pa mu je preprečila, da bi dokončal izpite, ker je bil poklican "na teren".

Kot begunec je bil najprej tajnik taboriščnega odbora v Senigalliji, nato emigracijski uradnik pri N.C.W.C. (ameriški katoliški ustanovi za pomoč beguncem) po raznih taboriščih v Italiji.

Leta 1954 se je zaposlil kot uradnik v rimskem turističnem potovalnem uradu. Sedaj pa je že 15 let hotelir v Rimu in lastnik Hotela Bled. Je član upravnega odbora zveze rimskih hotelirjev PRA, deželne zveze hotelirjev AGLAT in federalne zveze italijanskih hotelirjev GAIAT. Za svoje delo na turističnem polju je prejel razna odlikovanja, med drugim dve zlati in dve srebrni kolajni ter nagrado 2.000.000 lir.

V čast si lahko tudi šteje, da je bil tudi idejni pobudnik za ustanovitev zveze slovenskih protikomunističnih borcev v svetu.

Njegov drugi dom je na Opčinah pri Trstu, kjer živi njegova družina: žena Danila Zerkal iz Trsta in tri hčerke, Mirjam, Tatjana in Sonja. Le tako je lahko omogočil svojim otrokom, da obiskujejo slovenske šole in rastejo v slovenski družbi.

Ob srečanju z Abrahamom mu "Slovenska Država" in Slovensko državno gibanje" kliče, še na mnoga leta in obilico zdravja — v krogu družine in obilo uspeha v "Hotelu Bled"! Ko pa prideš kaj na tržaško, dragi Vinko, pa dva kozarčka,

SLOVENSKA NARODNA IN DRŽAVNA ZAVEST RASTE IN SE ŠIRI V AMERIKI

Standard Observer je 19. marca, 1975, priobčil obširen članek z naslovom: LANGUAGE CLASS GROWING IN HERMINE, kjer med drugim piše:

"... Fran Shink upon completion of her course at California State, proceeded to fulfill another wish of hers, that of learning the Slovenian language since she is of Slovenian heritage. Fran engaged Dr. Joseph Planinšič, profesor in Political Science and personal friend, to meet with a group of family friends, about 25 persons, and each week at the Slovenian Hall the class keeps growing until now some 85 persons are attending. What started out to be a family affair has spiraled into a large class of interested people. Mrs. Shink states that many people have phoned to begin classes in other localities....."

Kathy Martik, Profesor Planinšič in Cindy Dolimar iz Hackett, Pa.

News Dispatch je objavil veliko fotografijo in članek o slovenskem tečaju dne 24. marca, 1975, pod naslovom: CLASS IN SLOVENIAN SPIRALS FROM CLASS OF 20 TO 85.

Keystoneian Horizon je v svojem Vol. VIII. — No. 4, aprila 1975 prav tako vzbudil pozornost z naslednjim člankom: SOMETHING NEW AT THE SLOVENIAN BALLROOM, kjer pravi:

".....We are pleased that Dr. Joseph Planinšič will continue to have the Slovenian Language classes for a few more weeks. It has been most interesting to some of the non-Slovenians. We will never master the language fluently, but we have gained a larger vocabulary. For those, who are of the Slovenian heritage, can now boast of the knowledge they gained of how to use Slovenian correctly, therefore enriching their vocabulary....." — Jennie R. Serro.

Med drugimi slovenskimi prireditvami v Pittsburgu in okolici je bil dne 4. maja, 1975, v Hermine, Pennsylvania, tudi ogromen banket z zelo pestrim programom pod geslom: "OUR SLOVENIAN HERITAGE" v tamkajšnji novi Slovenski Dvorani. Kot govornik je nastopil tudi član našega slovenskega državnega gibanja profesor Jože Planinšič, ki je v svojem govoru povdaru slovenski doprinos k ameriški kulturi, znanosti ter njenemu tehničnemu napredku. Med drugim je potrdil neizpodbitno dejstvo, da je ta mali slovenski narod, katerega petnajst stoletna zgovina je en neprestan, včasih celo obupen, toda nikdar omanjen in vedno korajžen boj za obstanek, proporcionalno doprinesel k ameriškem napredku več kot katerikoli drugi, in da je v veliki meri tudi naša zasluga, da je Amerika danes kulturno pluralistična, v resnici "Narod Narodov".

Na okusno izdelanem štiri strani dolgem tiskanem programu je bil pod naslovom: Slovenes — Twelve Hundred Years of Catholicity tudi naslednji zgodovinski članek:

"Twelve hundred years elapsed since the time when Hotimir, the Slovenian Prince of Carantania requested the Bishop of Salzburg, Vergilius, to send missionaries to his people to instruct them in the Christian faith. The missionaries sent by Virgilius were led by Modestus, the first Bishop of Slovenes. At Gospa Sveta in north Carinthia he consecrated the first church in Slovenian lands, and chose it as his episcopal see; the Slovenes became the first Slav people to accept the Christian faith.

In 1943, during World War II, while Slovenia was suffering her martyrdom at the hands of alien tyrants and domestic terrorists, a small group of Slovenes residing in Rome observed for the first time the historic event of bringing the Gospel to the Slovenes by celebrating the 1200th anniversary of baptism of their Princes Gorazd and Hotimir. On that occasion, in a special audience, the celebrants presented to Pope Pius XII a memorial map of Slovenia, "Slovenia Catholica" on which was marked the location of every Slovenian church and public chapel. In 1967, the 1200th anniversary of Christian Slovenia was celebrated with solemnities at Gospa Sveta, commemorating the consecration of the first Slovenian church.

In 1971, the Chapel of Our Lady of Brezje, the Slovenian Chapel in the National Shrine of the Immaculate Conception, Washington, D.C. was dedicated in honor of all those who have preserved and perpetuated the ancient Christian heritage of Slovenes, particularly the Slovenian Bishop Anton Martin Slomšek and his contemporary Frederic Baraga, who brought in 1831 the Slovenian Heritage to the American shores where he became the Apostle of Sault Sainte Marie and Marquette, and a co-founder of the Catholic Church in the United States."

The Daily Notes je 5. maja, 1975, priobčil 2 veliki skupinski fotografiji in daljši članek pod naslovom: SLOVENIAN LANGUAGE TAUGHT, kjer autor povdarja nenavadno zanimanje za slovensčino med drugo, tretjo in starejšo generacijo Slovencev, kakor tudi zainteresiranost drugih narodnosti, ki žive v naseljih s slovensko večino. Autor pravi med drugim:

enega polnega kraškega terana, drugega pa polnega dolenskega cvička v spomin na nekdanje di! Se enkrat, Bog te živi, Vinko!

• Frank H. Epp je napisal prvo zgodovino Menonitov v Kanadi. Menoniti slave 450 letnico obstoja tega versko-družbenega gibanja.

"Slovenian language class by Dr. Joseph Planinšič also teaches history of Austria and Yugoslavia along with this course.

The local class is composed of people not only of Slovenian heritage, but also German, French, Italian, Polish, Slovak, Serbian and Russian. Class enrollment is now 75, ages from 6 to 68 years of age. The class meets every Tuesday evening at the S.N.P.J. Home in Strabane...."

Observer Reporter in Washington, Pa. prav tako prinaša dne 4. junija, 1975, četrto strani veliko fotografijo in dolg članek o slovenskem tečaju, kjer omenja, da je preko 70 oseb dopolnilo 12 tedenski tečaj slovenskega jezika in zgodovine, ki ga je poučeval profesor J. Planinšič iz California State.

Vsi ameriški časopisi v krajih, kjer so bili slovenski tečaji, so tudi priobčili daljši članek: SLOVENIAN — The Unconquerable Nation on the Crossroad of Europe, ki ga je z namenom, da se še bolj poveča med ameriški Slovenci narodna samozavest in ponos na njihovo prvotno domovino, napisal profesor J. Planinšič. Članek povdarja, da so bili Slovenci prvi, ki so v praksi izvajali demokracijo, da skozi stoletja turških napadov in poskusov močnejših sosedov, ki so jih hoteli ponemčiti, poitalijaniti, pomadžariti in posrbiti, Slovenci niso klonili in so ohranili svojo narodno samobitnost in razvili do vska svojo edinstveno slovensko kulturo.

Tuji okupatorji so prišli in odšli, nasilni diktatorji so izginili v pozabo, a ta naš majhen narod pod Triglavom je ostal. To dejstvo nam je najboljši porok, da bo tudi sedanja temna noč nad slovenskim narodom prešla v sončno jutro velikonočnega Vstajenja, da bo narod nekega dne spet svoboden in se vladal po svoji lastni volji. Prišel bo čas, ko bo Slovenija spet svobodna in samostojna politična enota pod svobodnim soncem in v svobodnem svetu. Morda bo država Slovenija ena izmed Združenih Držav Evrope.

Ob zaključku vsakega slovenskega jezikovnega tečaja obiskovalci prirede velik banket, kamor je poleg članov tečaja povabljenih tudi okrog sto gostov in političnih predstavnikov, ki se ne morejo načuditi tej naraščajoči slovenski narodni zavesti. Organizatorji in vodja tečaja v kratkih govorih predstavijo gostom zgodovinsko vlogo slovenskega naroda, ki na tem najvažnejšem križišču Evrope že od časa Rimljanov dalje povezuje Zahod z Vzhodom, Sever z Jugom, in ima tudi edinstven geografski položaj, kjer se srečajo germanska, italijanska in slovanska kultura in njih tri različne lingvistične skupine. Zato ni čudno, da je borba za ta evropski kolodvor med močnejšimi sosedmi, ki obkrožajo slovenski narod, tako srdita.

Je to eden izmed dejanskih čudežev, da je ta slovenski narod, katerega petnajst stoletij ni drugega kot neprestana borba za obstanek in svobodo, obstal neomajan in je njegova narodna zavest in želja po svobodi danes močnejša kot kadarkoli.

Ti banketi so tudi združeni z orkestrom, plesom, skupnim petjem slovenskih narodnih pesmi in brezplačno jedajo in pijačo. Tekom pomladanskih mesecev so bili ti tečaji slovenskega jezika in zgodovine v Hermine, Library, Hackett, Strabane in Imperila. V mnogih drugih krajih s številnim slovenskim prebivalstvom jih že organizirajo za to jesen, ko se večina ljudi vrača z dopustov, počitnic in potovanj.

E. & R.P.

Dr. Planinšič z nekaterimi člani slovenskega tečaja v Hermine. Sedeli: Marie Houth, Fran Shink, Ann Lazar and Claudia Planinšič. Stojči: John Shink, Al Lazar and Joan Carr.

SLOVENSKI FILOZOF DR. FRANC VEBER JE UMRL

Prav v dneh, ko je prof. Boh predaval o Vebrovi filozofiji na Srednjepadnji slavistični konferenci v Clevelandu, je zatislil oči ta izvirni slovenski filozof. Njegova duhovna pot ga je vodila od poudarka na stvari v nasprotju z subjektivnostjo končno do Stvarnika, brez katerega se tudi stvar sama (predmet) razblini v nič.

Zestobo svojemu filozofskemu spoznanju je moral drago plačati. Kljub temu, da je s svojim delom dvignil sloves filozofske stolice na slovenskem vseučilišču, ga je komunistični režim takoj odstavljal za neznanost, pokojnimo, se katere se nikakor ni mogel preživljati. Tako je moral iskati dodatnega zasluga kot korek-

tor Družine in pa revije Cerkve. Seveda mu je bila tudi zaprta pot do predavanja in publikacij. Poleg nekaj priložnostnih (nepodpisanih) člankov za Družino je napisal tudi uvod v knjigo svojega učenca, župnika Ludvika Bartelja, Zadnji temelj realnega izkustvenega sveta je Bog.

S priznanji je bila bolj radodarna tujina. Za petdesetletnico njegovega doktorata mu je podelila graška univerza listino zlatega doktorata in za njegovo 80. letnico je izšel v Njemcu poseben zbornik njemu v čast, ki ga je uredil dr. Anton Trstenjak (Od predmeta do bivanja). Njegov učenec Bartolj navaja v bibliografiji Vebra 17 knjižnih del, 73 člankov ter 140 kritik in zapi-

• Duhovniki antigoniške ško-fije so končali svoje študijske dni z več resolucijami, ki zadevajo razne programe za odpravo revščine. Med njimi so bile: provincialna vlada naj poenostavi svoj sestav podpiranja potrebnih in zagotovi, da zvišanje provincialne podpore ne bo izničeno z znižanje podpor, ki jih dajejo občine; provincialne in federalna vlada naj čimprej izvedejo načrt za zagotovitev minimalnega letnega dohodka vsakomur; Kanada naj čimprej izvozi 200 milj zavarovane obale ter prepreči, da bi velike ribiške ladje uničevale možnosti ribolova ribičem z majhnimi čolni, ki ribarijo blizu obale; vlade naj pospešijo odprtje novih rudnikov pregoma v Cape Bretonu; duhovniki so se izrekli tudi proti uvedbi posebne vstopnine na cesti, ki pelje skozi narodni park na Cape Bretonu (Highland Park) ter za prepoved oglaševanja alkoholnih pijač na televiziji.

• The Church Council on Justice and Corrections, ki predstavlja aglikance, baptiste, luterance, menonite, prezbiterijance, Salvation Army, United Church in katoličane v Kanadi, se je izrekel v debati za ali proti smrtni kazni v Kanadi za odpravo smrtni kazni v vseh primah.

• V Quebec City je bil letos 2. večnarodnostni gledališki festival (od 2. do 27. julija). Dela so predvajali v francosčini, angleščini in italijanščini.

• 7. maja so imele vrhunske organizacije kanadskih kreditnih zadrug (National Association of Canadian Credit Unions, Canadian Cooperative Credit Society in La Federation de Quebec des Caisse Populaires Desjardins) skupno komemorativno sejo za 75. letnico obstoja kreditnega združenstva. Na skupnem sestanku so razpravljali o odnosih zadrug do federalne vlade, kot tudi provincialnih vlad (zakonodaj), stališče glede kreditnih izkaznic in o mednarodnih dejavnostih.

Rodil se je 20. septembra 1890 — čez nekaj mesecev bi obhajal 85. letnico rojstva —, pokopali so ga 6. maja 1975 na ljubljanskih Zalah.

Načrti Slovenskega raziskovalnega centra za 200 letnico ZDA

Slovenci so po pričevanju zgodovinarja Harvardске univerze Crane Britona vplivali na sestavo Izjave neodvisnosti (The Catholic Historical Review, januarja 1969, str. 658; podrobno razpravo je objavil v knjigi prof. Jože Felicijan, The Genesis of the Contractual Theory and the Instalation of the Dukes of Carinthia, 1967). Za prvo stoletnico ZDA je dobila Kranjska Industrijska družba priznanje za nove procese v topljenju železa in manganeza.

V tem duhu je objavil Slovenski inštitut (v angleški izdaji Vestnika 15. junija 1975) naslednji program v 12 točkah za proslavo 200 letnice ZDA:

1. Izdajo knjige ali brošure o slovenskih prispevkih ZDA na najrazličnejših področjih, kjer so se Slovenci udeleževali.

2. Izdajo obsežne knjige Readings on Slovenian American.

3. Izdajo obsežnega dela Slovenian Americans in Greater Cleveland s 30 poglavji in nad 500 fotografijami.

4. Izdajo knjige An Anthology of Slovenian American Literature. Ta knjiga bo vsebovala dela, ki so bila pisana v angleščini kot tudi prevode proze in poezije iz slovenščine v angleščino.

5. Za angleško govoreče, ki se žele naučiti slovenščine, bosta izšli dve deli: Slovenian Language Manual in Workbook.

6. Delo Introducing Slovenia z orisom zgodovine Slovencev.

7. Publiciranje dvestoletne serije člankov o slovenskih prispevkih Ameriki, ki bodo izhajali v slovenskih kot tudi ameriških časnikih in revijah, radijskih in po možnosti tudi televizijskih programih.

8. Dvestoletna serija predavanj o slovenski dediščini in slovenskih prispevkih Ameriki. Serijo bo začelo predavanje letošnjega oktobra v okviru konference Ameriške družbe za pospeševanje slovenskih študij v Atlanti (Georgia). Predaval bo dr. Edi Gobec.

9. Proizvodnjo audio-vizualnega materiala.

10. Serijo nagradnih tekmovalnih na področju slovensko-ameriške dediščine. Tekmovanje se morejo udeležiti ljudje vseh starosti, posebno prizadevanje po bo skušalo pritegniti predvsem mladino k sodelovanju. Termin za prispevke je 15. marec 1976.

11. Obnovo kampanje za razglasitev posebnega Tedna ameriške mladine. Prva resolucija, ki jo predložil kongresnik Bolton januarja 1967, je zaspala v komiteju.

12. Poživljenje kampanje, naj bi predsednik ZDA ustanovil posebno organizacijo za podprek na prispevku, ki so ga dale ZDA razne etnične skupine.

SLOVENSKI INŠTITUT se priporoča za sodelovanje vseh pri tem programu. En način pomoči, je da pošiljate institutu podatke o delovanju Slovencev, o katerih poročajo časopisi (izrezki s podatki: ime lista in datum izdaje) kot tudi fotografije in podobno. Ker je to raziskovalno delo povezano tudi z velikimi stroški, se priporoča Inštitut tudi za denarno podporo. Če je podpora naslovljena na Slovenian Studies Fund, KSU Foundation, Kent State University (Kent, Ohio, 44242), morejo prebivalci ZDA uporabiti potrdilo za znižanje osebne davka (tax deductible). Skupine morejo seveda tudi organizirati kakršne koli vrste prireditve, katere čisti dobiček lahko koristi Inštitut. Inštitut je seveda pripravljen pomagati z materialom za take prireditve, ki bi vključevale tudi v pogled v

VŽIVLJANJE PRISELJENCEV V KANADO

Vsak priseljenec ima svojo lastno življensko zgodbo prilaganja v mnogih ozirih drugačnemu življenju, ko se priseli v Kanado. Za mnoge pomeni priselitev tudi naučenje drugega jezika in s tem v zvezi težave, ohraniti materinski jezik tudi pri mladem rodu, ki obiskuje šole v uradnem jeziku dežele.

Da bi dobili malo bolj celoten pregled, kako izkusa prilagajanje celotna skupina priseljenec, se je kanadska vlada že pred leti odločila, da bo podvzela znanstveno raziskavo pod vodstvom dr. Edgarja Zieglerja, ki je zaposlen v odseku za načrtovanje in raziskave ministrstva za delovno moč in priseljevanje.

Raziskovalni načrt je predvideval, da bodo raziskovalci sledili izbrani skupini priseljenec prva tri leta njihovega življenja v Kanadi. Študija obsega priseljenca let 1969, 1970 in 1971. Podatki za prvo skupino so bili pred kratkim objavljeni v publikaciji ministrstva za delovno moč in priseljevanje pod naslovom **THREE YEARS IN CANADA** (Information Canada 1974, cena \$3.—, kat. številka MP23—37—1974—4). Podatki na naslednji dve skupini bodo objavljeni pozneje.

Praktični pomen te studije je tudi ta, da nudi ministrstvu možnost, da prilagodi svoj postopek s priseljenci potrebam, ki se kažejo v tej študiji. To se je v več primerih tudi že zgodilo. Pomen študije same je seveda mnogo večji, ker pomeni prvi primer, da so objavljeni podatki o prilagajanju priseljenec v deželi, kjer predstavljajo priseljenci znatni del celotnega prebivalstva in podajajo tako podatki tudi sliko Kanade kot take. To toliko bolj, ker obsega študija tudi podatke podobne skupine Kanadčanov, s katerimi primerja podatke priseljenec.

Izsledki študije so v glavnih obrisih naslednji:

GOSPODARSKA PRILAGODITEV

Vprašalne pole je dobilo kakih 5000 Od 161.531 priseljenec, ki so prišli v Kanado 1. 1969. V teku študije, ki je obsegala vprašalne pole, so se mnogi izgubili, tako da temelje podatki na 2.037 priseljenec, ki so sodelovali pri študiji do kraja. Približno polovica priseljenec je iskala delo: 26% od teh je imelo sponzorja, in s tem tudi bolj ali manj zagotovljeno zaposlitev. Toda nad polovico vseh priseljenec je začela delati te sredi drugega tedna po prihodu. Povprečno so rabili priseljenci 4 tedne, da so našli zaposlitev. Največ jih je dobilo zaposlitev v upravnih, profesionalnih in tehničnih službah, nato pa kot rokodelci, uradniki in prodajalci. V prvih treh letih je ta razporeditev ostala v glavnem karjere je bila od začetka. Večina je mogla dobiti zaposlitev v stroki, kakor so si želeli pred prihodom v Kanado. Za nekatere poklice seveda ni bilo primerne zaposlitve v Kanadi; druge ovire so bile: pomanjkanje usposobljenosti v Kanadi, nepriznanje kvalifikacij pridobljenih v drugih državah ter neznanje jezika. Ta težava se je seveda zmanjševala z dobo bivanja v Kanadi. Nekateri pa so iz tega ali drugega razloga spremenili svoje poklicne ambicije, ko so prišli v Kanado in spoznali tukajšnje razmere.

slovensko dediščino v Ameriki. (podatki so povzeti iz Slovenian Research Center of American, Inc., Newsletter, June 15, 1975.)

47% v prvih 3 letih ni menjalo zaposlitve in 25% je menjalo zaposlitev samo enkrat. Večina žen ni iskala službe ob prihodu v Kanado in je tudi niso na koncu prvih treh let. Toda odstotek zaposlenih žen priseljenec je večji kot je za Kanado. Štiri petine teh žena je poročenih z možmi, katerih letni zaslužek je bil na koncu 3. leta manj kot \$10.000; kar pomeni, da so morale delati, da so mogle družine živeti bolj ali manj blizu kanadskega življenjskega standarda.

Del priseljenec je imel težave z zaposlitvijo, zlasti prvih 6 mesecev. V nekaterih poklicih je bilo to leto splošno pomanjkanje zaposlitvenih možnosti in neznanje jezika je priseljenec še bolj otežilo najti zaposlitev. Nezaposlenost moških je znašala 10,1% v prvih 6 mesecih, na koncu tretjega leta (1972) pa je padla na 4,8%, kar je bilo nekoliko višje kot kanadsko povprečje (3,7%). Toda kanadsko povprečje za moške delavce je bilo višje (6,8%).

V skupini, ki je bila podvržena študiji (priseljenci 1. 1969) je bilo 91 takih, ki so bili gospodarsko samostojni. Na koncu triletno dobo so ti ustvarili skupno 606 novih delovnih mest. To jasno dokazuje, da priseljenci ne tekmujejo samo za delovna mesta v Kanadi, marveč da je med njimi tudi mnogo takih, ki ustvarjajo nove delovne možnosti. Večina novih podjetij je bila manjšega obsega in samo 6 je zaposlovalo 11 ali več uslužbencev.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

DRUŽBENA PRILAGODITEV

Po enem letu bivanja v Kanadi je izjavilo 20%, da so v slabšem položaju, polovica je bila približno na istem in 3/10 je bila na boljšem položaju v Kanadi kot je bila v domovini. 90% je izjavilo, da so bili na splošno dobro sprejeti v sosesčini, kolikor dalje so živeli priseljenci v Kanadi, toliko več je bilo porok s pripadniki drugih etničnih skupin. Število oseb, ki so uporabljali materinščino v domačem krogu, se je znižalo za 6%, število oseb, ki so dovolj obvladale bodisi angleščino bodisi francoščino, se je zvišalo za 10% v prvih 2 letih. Po 3 letih bivanja v Kanadi je 55% priseljenec izjavilo, da se počutijo doma v Kanadi. 14% se je čutilo še bolj navezanih na domovino in 31% je bilo neodločenih. 80% je izjavilo, da so zadovoljni z zdravstvenno, vzgojno in razvedrilno službo v Kanadi.

RAZLOGI VSELITVE

Večina priseljenec 1. 1969 je izjavila, da je prišla v Kanado z namenom, da izboljša svoj gospodarski položaj; znatna manjšina je izjavila, da je bil njih glavni motiv želja po-

IZ PAVLIHE

(Ista za in proti)

So ljudje, ki niso žeparji, pa živijo iz tujih žepov.

Tudi osel prikimava — pa ga nihče zato ne šteje med pametne!

Najhujše je, če padeš s konja pod človeka.

Najboljša shujševalna kura je minimalni delavski dohodek. Vse preveč imamo kmetijcev, ki orjejo samo po — papirju. Marsikdo je pošten samo zato, ker so pred njim že drugi vse pokradli.

Resnica še bolj prizadene kot krivica.

Nekateri me imajo za norca, jaz pa tega ne zanikam in mi je dobro.

Zagotavljam vam, da bom odslej tudi jaz med najboljšimi, saj sem se že navadil — molsejencem še bolj otežilo najti zaposlitev.

Nezaposlenost moških je znašala 10,1% v prvih 6 mesecih, na koncu tretjega leta (1972) pa je padla na 4,8%, kar je bilo nekoliko višje kot kanadsko povprečje (3,7%). Toda kanadsko povprečje za moške delavce je bilo višje (6,8%).

V skupini, ki je bila podvržena študiji (priseljenci 1. 1969) je bilo 91 takih, ki so bili gospodarsko samostojni. Na koncu triletno dobo so ti ustvarili skupno 606 novih delovnih mest. To jasno dokazuje, da priseljenci ne tekmujejo samo za delovna mesta v Kanadi, marveč da je med njimi tudi mnogo takih, ki ustvarjajo nove delovne možnosti. Večina novih podjetij je bila manjšega obsega in samo 6 je zaposlovalo 11 ali več uslužbencev.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali. Koncem 1. leta je bil povprečen letni dohodek \$5.766, koncem 2. leta 9.096 in koncem 3. leta 10.040\$. Povprečni dohodki kontrolne skupine Kanadčanov je bil kljub temu znatno višji: \$12.115 leta 1972. Temu primerno se je tudi zmanjšalo število priseljenec, katerih dohodki niso dosegali minimalne življenjske ravni — od 22% v prvih 6 mesecih bivanja v Kanadi na 4% na koncu 3. leta. Vsi priseljenci so imeli težave s stanovanji, toda položaj se je počasi izboljševal. Za to izboljšanje so se morali pogosto seliti — povprečno 2 krat in samo 15% se v tej dobi ni selilo. Okrog polovice je obiskovala razne tečaje, večina večerne. Kakih 20% se je vpisalo v redne tečaje za pouk enega uradnih jezikov v Kanadi.

Dohodki priseljenec so bili nižji ob priselitvi, toda so se stalno višali.

ONTARIO ZOPET VABI...

Pred odhodom izpred Ontarijskega parlamenta.

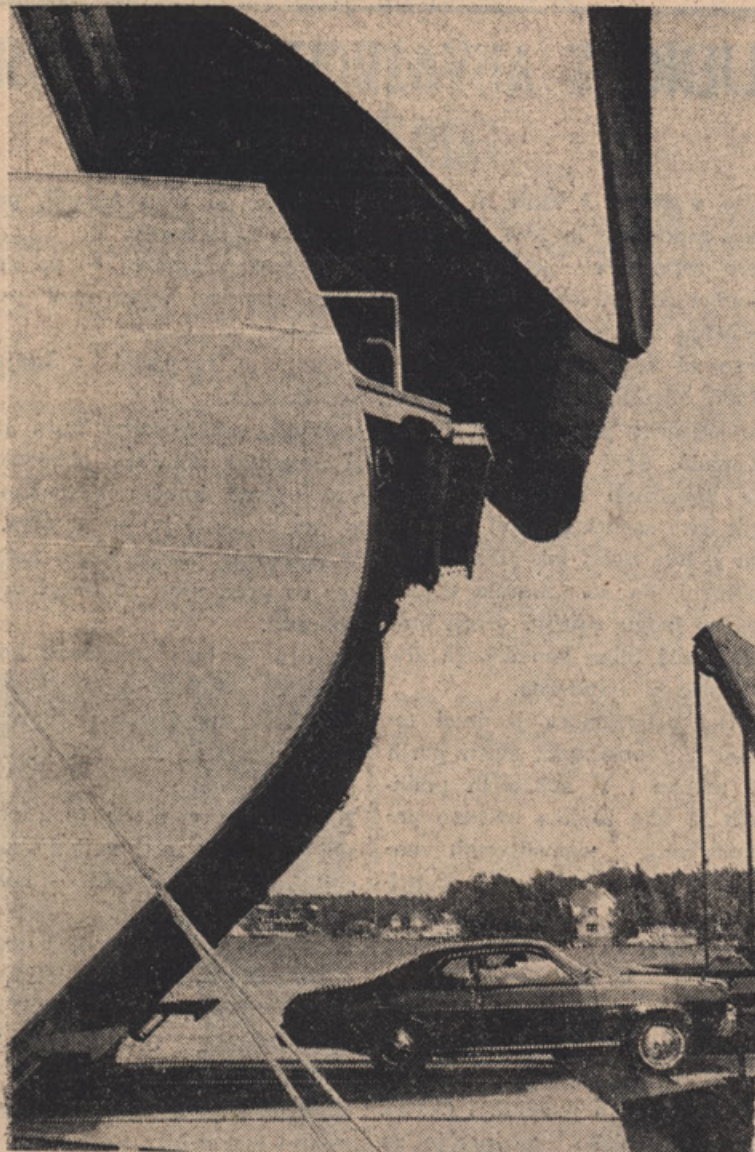
Postanek v Algonquin parku

Ogled modela stavbe za večkulturno delovanje v Sudburiju

Postanek v Vilno, ki slave letos 100 letnico postavitve cerkve.

Vkrcaje na ladjo "Chi-cheemaun" v Tobermory na poti na Manitoulin otok.

Kakor vsako leto, tako je bil tudi letos potovanje urednikov Etničnega tiska Ontarijske province. Z veseljem sem sprejel povabilo g. V. Mauka, da se jim pridružim. Tako smo 16. junja odpotovali izpred vladne palače z Voyageur Colonial autobusne proti Owen Soundu, kjer smo imeli kosilo in dalje v Tobermory, kje smo z novo ladjo "Chi-cheemaun" pristali na Manitoulin otoku. Bila nas je dokaj pisana družba, članov Etničnega tiska, urednikov in fotografov. Prvi postanek je bil v Manitowaning Lodge, ker smo se sestali z lastniki tamkajšnjih letovišč, kateri so nam pokazali na skriptičnih slikah lepote otoka.

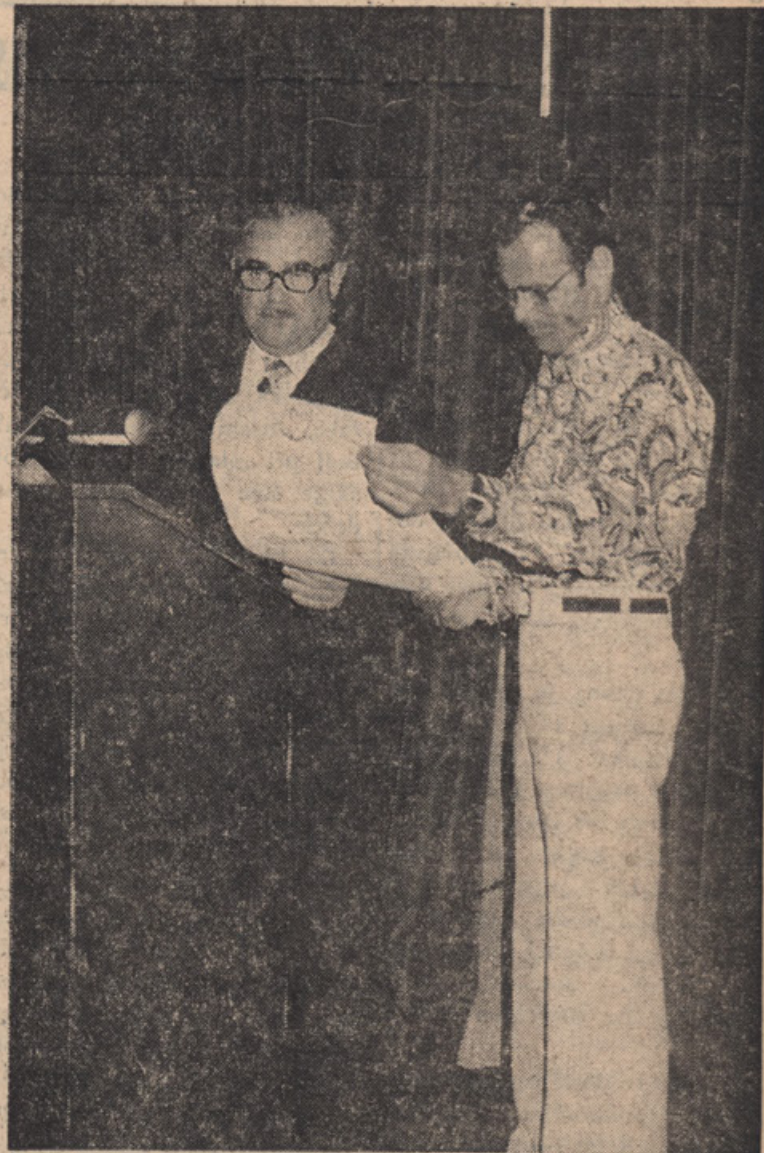
Drugi dan smo nadeljevali pot proti Sudburiju. Tam smo si ogledali novo konjsko dirkališče in bili gostje mnogo kulturnega društva. V Sudburiju pradijo prostorni center kulture, ki bo služil vsem narodnostnim. Se isti dan smo nadeljevali pot v Sundridge kamor smo prespeli zvečer. V sredo smo se na poti v Deerhurst, ki je okoli 4 mile od Sundridge oglasili se v tovarni čolnov. Deerhurst je luksuzni hotel ob obali pirjenega jezera, ki nudi pocitnarjem vsemogoče možnosti oddiha, poleti in pozimi in nudi gostom prvovrstna prenočišča in hrano. Bil je dan novih doživetij in spoznanj.

Iz Deerhursta smo se napotili v četrtak proti Ottawi. Vmes smo se ustavili v Algonquin parku in imeli kosilo v Wilno. Wilno je mala Poljska naselbina "kashubincev", ki se priselili v te kraje pred več kot 100 leti. Ljudje se večinoma bavijo s poljedelstvom in iz gleda da živijo pravi zadovoljni a vendar na svojski način, po starih še živčih narodnih običajev in obredov iz stare dobovine.

Na večer smo prispeli v glavno mesto Kanade. Imeli smo sestanek z ministrom g. J. Munrojem in naslednji večer bankvet, na katerem je govoril g. Claud Bennett, minister za industrijo in turizem pri Ontarijski vladi po njegovem govoru se je razvil razgovor, ki je bil v glavnem o Etničnem tisku in njegovi vlogi v ontarijskem javnem življenju. Ogledali smo si tudi mesto samo.

V soboto smo potovali nazaj proti Torontu. Lahko rečem, da je to bil za mene najbolj prijeten in poučen izlet kar sem jih doživil to leto. Pot je tehnično organiziral g. F.A. Venn ki je predstavnik Ministerstva za industrijo in turizem pri Ontarijski vladi. Vsa ostala dogajanja pa je vodil g. V. Mauko ki je predsednik Etničnega tiska.

—J.P.

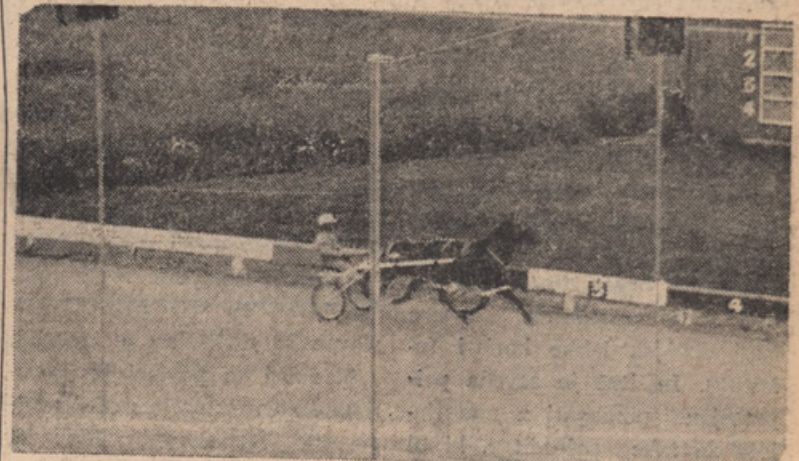
Na banketu v Ottawi, je dobil Ontarijski minister za industrijo in turizem g. Claud Bennett častno članstvo v Ontarijski zvezi etničnega tiska.

Cerkvica v Vilno

Prednočišče

Na dirkališču v Sudburiju

Ogled tovarne čolnov

PORAVNANJE NAROČNINO IN DARUJE V TISKOVNI SKLAD "SLOVENSKE DRŽAVE"

• Po poročilih Ontario Research Foundation (ARF) za Toronto srednješolski se vedno uživajo znatne količine mamil. Odstotek študentov, ki uživajo marijuano, se je dvignil od 6,7% v letu 1968 na 22,9% v letu 1974 in takih, ki uživajo alkohol,

v istem obdobju od 46,3% na 72,9%. In to kljub temu, da sedaj prevladuje med izvedenci mnenje, da marijuana ni tako nedolžno mamilo kot so sprva domnevali, marveč da stalna raba spodbuja zdravje. Uživanje opija se je znižalo od 1. 1972 do 1974 od 4% na 3,6%. Tudi odstotek kadilcev je padel od 38,3% na 33,7%. Priskava je tudi pokazala, da kade punce več kot fantje, verjetno posledica borbe za enakopravnost.